

УДК 82.091:316.423.6

DOI: 10.31471/2304-7402-2022-17(65)-282-292

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ У НОВЕЛІСТИЦІ МІГЕЛЯ ДЕ СЕРВАНТЕСА

Г. Я. Поглод

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57*

У роботі поставлено мету проаналізувати вибрані новели М. де Сервантеса як джерело історичного виховання. Письменник знайомить з важливими аспектами виховання в минулому, які тісно пов'язані з повсякденним життям суспільства і його громадян. У новелах «Lagitanilla» і «Coloquio de los perros» («Циганочка» і «Розмова собак») з «Las Novelas Ejemplares» по-особливому описано сцени виховання з етичних міркувань того часу. М. де Сервантес знайомить з важливими аспектами виховання в минулому, особливо пов'язує з суспільним і повсякденним життям громадян. У цьому контексті «Lagitanilla» і «Coloquio de los perros» («Циганочка» і «Розмова собак») з «Las Novelas Ejemplares» («Вибраних новел») найкolorитніше описують героїв та їхні характери. В обох творах багато важливих сцен виховного характеру подано з етичної точки зору.

Після урочистого святкування 400 річчя (2016 р.) і видання першої частини великого літературного твору всесвітнього значення «El Ingenioso Hidalgo Don Quijotedela Mancha» («Геніальний ідальго дон Кіхоте з ла Манчі»), потрібно згадати «Las Novelas Ejemplares» («Вибрані новели»), які почали видаватися з 1609 року. У нашій статті вказано цінність літератури як важливого джерела вивчення деяких аспектів виховання в минулому, а також зацентовано, як підтримувати її ніби живе полум'я, яке нам дає більше і краще пізнати історію, оскільки висел у літературному творі завершує історичне дослідження. [2]

Місією шкільного часу було навчання і виховання хлопчиків і дівчат. Провідне місце посідали школи християнського віровчення «el Colegio de los niños dela Doctrina yel Capañía de Jesús». Така перша школа була організована в 1542р. в місті Вальядоліді, натхненниками цієї школи були поет-гуманіст Луїс Вівес і релігійний діяч Хуан з містечка Авілі. В ті часи в Іспанії було поширене дитяче жебрацтво, яке вело до злочинності, бідні люди вмирали на вулицях з голоду і від хворіб, це викликало неабиякий страх. Метою школи було зібрати бідних дітей сиріт від 5-12 років, навчити їх християнського віровчення, сформувати їх поведінку, навчити читати, писати, рахувати і катехизму, а також навчити ручної праці, щоб себе утримувати економічно, велася підго-

товка до вступу в художні майстерні, щоб заробляти на життя і в майбутньому мати гідну працю. На думку Хосе Луїса де лос Реєс Леос [3] «el Colegio de los niños de la Doctrina» виправна школа правопорушників стала професійною. В обов'язки дітей такої школи входили спів на вулицях і площах впродовж свят, спів в церквах, а також присутність на похоронах.

Отож, виходячи з цього, маємо можливість стверджувати **новизну** нашого дослідження, а також його **практичне значення**: використання аналізу новел М. де Сервантеса під час вивчення їх у школі та як виховний момент школярів-старшокласників.

Ключові слова: вибрані новели, виховання, цінності, етика.

Постановка проблеми. Дуже важливо пізнавати роль літератури як джерела виховання в минулому, тому що такі твори дозволяють зрозуміти, як відбувалося навчання, а також вони заохочують до вивчення історії і творчості Мігеля де Сервантеса – видатного іспанського художника слова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Виклад основного матеріалу. У новелі «Розмова собак» (Coloquidperros) Мігель де Сервантес аналізує роль літератури у вихованні і розбудові школи. Головний герой новели – собака на ім'я Берганса, який розмовляє зі своїм другом – собакою Сіпіоном. Розмови, суперечки, застереження і спостереження, які висловлюють дві собаки Сіпіон і Берганс, є найкращою ілюстрацією стилю життя, способу поведінки, соціальних відносин в оточенні, серед якого вони живуть. Що є важливо і що не важливо, за що критикують і за що хвалять – це унікальний факт, який є основою оповіді. Оточення, в якому проживають два собаки, відрізняється, але воно є тим пояснювальним ресурсом до дії, що відбувається день за днем у домі їхніх господарів, зі слугами, з рабами, виокремлюючи їхню поведінку відповідно до випадків у різних соціально-освітніх просторах.

Історія собаки Берганси починається з опису світу моральної корупції. Сам собака це пояснює так: «...propio y natural oficio de los perros guardar ganado, que es obra donde se encierra una virtud grande, como es amparar y defender de los poderosos y soberbios los humildes y los que poco pueden» (охороняти худобу для собаки – це місце відпочинку для неї і природній промысел, а також велика чеснота – охороняти та захищати скромних від могутніх та зарозумілих, мало хто це може зробити)¹ [1, с. 200]. «No había lobos; mengaba elrebaño; quisiera yo descubrirlo, hallábame mudo; todo lo cual me traía lleno de admiración y de congoja. ¡Válgame Dios!- decía entre mí-¿ Quién podrá remediar esta

¹ Тут і далі переклад з іспанської наш. – Г. П.

maldad?» У своїй роботі я бачив, як пастухи різали худобу, яку пасли. Не було вовків; а стадо меншало; Я хотів би це відкрити; але я був німий. Усе це мене наповнювало захопленням та болем. Спаси мене, Боже! Я сказав собі: «Хто може виправити це зло?» [1, с. 206]

Варто звернути увагу на опис вчителя, школи і навчання дітей. Одне з найбільш точно описаних місць – це будинок щасливого купця в Севільї, де навчаються і виховуються його двоє дітей, і в якому Берганса служить. Спостерігаючи за відмінною поведінкою собаки, його власник надає йому певні свободи, а саме: проводити дітей до школи. Про цю нову роботу він розповідає своєму другу Сипіону: «Este mercader, pues, tenía dos hijos, el uno de doce y el otro de hasta catorce años, los cuales estudiaban gramática en el estudio de la Compañía de Jesús; iban con autoridad, con ayo y con pajes, que les llevaban los libros y aquel que llaman vademécum. El verlos ir con tanto aparato, en sillas si había sol, en coche si había» (В купця було двоє дітей, одному було 12 років, а другому 14 років, обидва вивчали граматику в школі єзуїтів. Йшли до школи поважно, їх проводжав вихователь і паж, один з них ніс їм книжки в портфелі. Якщо було сонячно, дітей несли на кріслах-носилках, а коли був дощ їхали машиною. В той час їхній батько йшов вирішувати свої справи на торгіву біржу, дуже просто, з одним темношкірим слугою) [1, с. 209]. Ось як говорить друг Сипіон про звичаї купців Севільї: «...la ambición y la riqueza muere por manifestarse revienta por sus hijos, así los tratan y autorizan como si fuesen hijos de algún príncipe; y algunos hay que les procuran títulos y ponerles en el pecho la marca que tanto distingue la gente principal de la plebeya» (Оскільки амбіції та багатство вмирають, щоб показати це, батьки ставляться до своїх дітей як до принців; добиваються для них титулів та нагрудних знаків, які відкрізняють знатних людей від простолюдників) [1, с. 210].

Для автора тема виховання і навчання – це занурення у світ цінностей і гідних вчинків. Як вже згадував собака Берганса, коли він проводжав дітей в школу, то вивчив багато речей, про які раніше і не здогадувався: «тепер він може описати аудиторію, і що робить в ній вчитель, відносини між учнями, і що вони вчать, а також знає свої обов'язки». Він розповідає: «los hijos de mi amo se dejaron un día un cartapacio en el patio, donde yo a la sazón estaba; y como estaba enseñado a llevar la esportilla del jifero mi amo, así del vademécum y fuíme tras ellos, con intención de no soltarme hasta el estudio» (Одного дня діти господаря залишили папку з зошитами на подвір'ї, де якраз я був, і так як навчений носити кошик свого господаря, а також портфель, я пішов за ними аж до класу» [1, с. 210-211]. «...Mis amos, que me vieron venir con el vademécum en la boca, mandaron a un paje me le quitase; mas yo no lo consentí ni le solté hasta que entré en el aula con él, cosa que causó risa a todos los estudiantes. Lleguéme al mayor de mis amos, y a mi parcer, con mucha

crianza se le puse en las manos, y quédeme sentado en cuchillas a la puerta del aula, mirando de hito en hito al maestro que en la cátedra leía» (Господарі, побачивши мене з портфелем в морді, наказали пажу забрати його від мене, але я на це не погодився і не кинув портфель, а зайшов з ним в аудиторію, що викликало сміх у всіх студентів. Тоді підійшов старший син і я з великою повагою віддав йому портфель, я сів у дверях аудиторії і дивився, не відриваючи очей від учителя, який читав за кафедрою. Так почалося моє знайомство з навчанням) [1, с. 212].

«Отож я спостерігав і дивувався: «Nosé quietienelavirtud,... luego recibí gusto de ver el amor, el término, la solicitud y la industria con que aquellos benditos padres y maestros enseñaban a aquellos niños, enderezando las tiernas varas de su juventud, porque no torciesen ni tomasen mal siniestro en el camino de la virtud, que juntamente con las letras les mostraban» (Я не знаю, яке натхнення має вчитель. Мені подобалось бачити любов, слова, увагу, працю і з якою радістю батьки і вчителі навчають тих дітей, випрямляючи ніжні пагони молодості, нагинаючи їх, викорінюючи погані звички на шляху чесності, і одночасно навчаючи їх літер)» [1, с. 212]. Собака Сіпіон уважно слухає свого друга і додає, якими чеснотами наділені молоді люди: «Son espejos donde se mira la honestidad, la católica doctrina, la singular prudencia, y, finalmente, la humildad profunda, basa sobre quien se levanta todo el edificio de la bienaventuranza» (Вони є дзеркалом чесности, католицької доктрини, виняткової розсудливості, а також глибокого смирення, на основі якого піднімається будівля блаженства) [1, с. 212]. Ось як говорить Берганса про свою службу і як проводив дітей до навчання, дружив з учнями, які йому давали їсти, грався з ними і гуляв: «... yo pasaba una vida de estudiante sin hambre y sin sarna» (Я провів життя студента без голоду і не мав корости) [1, с. 213]. Собака цинік навчання, а також вивчення латини: «... la ociosidad sea madre de los pensamientos, di en repasar por la memoria algunos latines que me quedaron en ella de muchos que oí cuando fui con mis amos al estudio, con que, a mi parecer, me hallé algo más mejorado de endetimiendo, como si hablar supiera, aprovecharme de ellos en las ocasiones que se me ofreciesen; pero en manera diferente de la que suelen aprovechar algunos ignorantes» (дозвілля – це час для роздумів, я повторював в пам'яті латинські вирази, які я чув, коли ходив з моїми господарями в школу. Мені здавалося, що я покращив моє розуміння, можливо, якщо б я вмів розмовляти, я вживав би латинську мову у відповідних випадках, а не так, як нею послуговуються деякі невігласи) [1, с. 215]. Берганса виправдовує себе і додає: «pasa el que dice latines delante de quien los ignora como el que los dice ignorándolos» (Гріх говорити латинською перед тими, хто її ігнорує) [1, с. 215]. Сіпіона цікавило навчання і яку користь воно приносить. На його думку, не слід забувати про перерву, відпочинок і відновлення на душі. Йде мова, щоб скористатися чимось позитивним в житті. Для Серванте-

са «гідність, бездоганна поведінка, творіння добра – це єдині критерії, за якими оцінюється людина. Письменник підкреслює, що людина створює свій родовід шляхом поведінки.

Сіпіон і Берганса розмовляють впродовж ночі. Стриманий, вдумливий, зосереджений Сіпіон, завжди готовий поділитися багатьма порадами і цитатами античних поетів. Берганса – смішний, неохайний, добродушний, балакучий, який розповідає про свої нещастя з великою витонченістю. Це свого роду збиточна (пустотлива) собака, яка дає характеристики різним панам, яким він служив. Собаки є зразком поведінки своїх господарів, які дуже близькі до них і їх розуміють.

Окремо автор говорить про вчинки і цінності. Аналізуючи твори «Циганочка» і «Розмова собак», відкриваємо цікаві аспекти цінностей, які повторюються в обох новелах. Без сумніву, вдячність і вірність – це похвально, вони є ознакою дружби, розсудливості. «*te he tenido por discreto y por amigo*» (Ціную тебе за стриманість і дружбу), – каже Берганса Сіпіону [1, с. 250]. Собака Берганса засуджує плітки, бо «...*la murmuración mejor velo para paliar y encubrir su maldad disoluta que darse a entender el murmurador que todo cuando dice son sentencias de filósofos y que el decir mal es reprehensión y el descubrir los defectos ajenos es buen celo*» (це найкраща завіса для прикриття розпусного зла, зрозуміло, що пліткар, який робить філософські висновки, і який говорить погано про когось, осуджує і відкриває чужі недоліки) [1, с. 214]. «... *vida de murmurante llena de vicios y de insolencias*» (Життя кожного пліткаря, якщо за ним слідкувати, повне пороків і зухвалості) [214], [216]. «Пліткарство ти називаєш філософією, це погана виразка пліткарів, і називай це як хочеш». Щоб читач задумався, автор показує сцени, які часто повторюються – життя в полі, стадо, пастухів. Охороняти стадо – це служба, яку несуть собаки, вона для них є звичною. Велика гідність прикривати і захищати могутніх та зарозумілих, скромних і тих, хто є з паном: «*la humildad es la base y fundamento de todas las virtudes, y que sin ella no hay alguna que lo sea*» (Смирення є основою всіх чеснот, і без нього немає нічого).

Довіра, скромність, смирення, повага, служіння, старанність, прохання, турбота – це та «система цінностей», які так необхідні, щоб поводитися гідно, тому що гідність не залежить від посади, нагород людини, а від внутрішніх цінностей особистості [7]. Хоча собака Берганса говорить трохи з іронією, «що провів студентське життя, як йому дозволяла його природа. Можливо він не навчився і не вивчив багато, тому що насправді він залишався за дверима». В один момент Берганса міняє свою службу і господаря. Купці Севільї поводяться скромно, тому що амбіції і багатство помирають через свій показ, але з своїми дітьми вони поводяться, як з принцями і так, ніби вони на це заслуговують. Його друг пояснює це так: «*la virtud y el buen entendimiento siempre es una y siempre es uno: desnudo o vestido, solo o acompañado*» (гідність і розуміння – це єдине: голе чи прикрашене без якихось титулів) [1, с. 264].

У цьому випадку, заради справедливості і злагоди, він покинув службу в домі купця: «no fuese remunerado, no fuese castigado» (Втомився від тої служби, не від праці, тому що бачив справи, котрі потрібно було виправляти і карати). Це правда, що можна потерпіти від оцінки людей, але справедлива діяльність заслуговує пошанування. Так продовжує свої роздуми Сіпіон: «Mira, Berganza: nadie se ha de meter donde no le llaman, ni ha de querer usar del oficio que por ningún caso le toca» (Дивися, Берганса, ніхто не втручатиметься в справи, якщо його не кличуть, ні не пропонує свої послуги, якщо це його не стосується) [1, с. 263]. Про це також міркує Берганса: «Con todo esto, aunque me quitaron el comer, no me pudieron quitar el ladrar» (Хоч від мене забрали все і, навіть, їжу, але гавкати мені не могли заборонити) [1, с. 220]. У години спокою, коли Берганса сторожить стадо, його вільний час зайнятий роздумами. Він вважає, що пам'ять потрібно тренувати. Потрібно відмітити і його бажання розмовляти, «у estas horas del sosiego no las pasaba ocioso, porque en ella ocupaba la memoria en acordarme de muchas cosas, especialmente en la vida que había tenido» (розповісти про події, які зберігаються в пам'яті віддавна до тепер, щоб не запліснявіли і не забулися) [1, с. 201].

Також головний герой роздумує про читання. Слід відмітити велику спостережливість собаки, що дозволяє нам отримати цікаві дані, але маємо коментувати це обережно. Йде мова про те, що собака чув від студента: «-Que de cinco mil estudiantes que cursaban aquel año en la Universidad, los dos mil oían Medicina... o que estos dos mil médicos han de tener enfermos que curar (que sería harta plaga y mala ventura), o ellos se han morir de hambre» (п'ять тисяч студентів, котрі навчаються в університеті, з них дві тисячі вчать медицину – це означає, що ці дві тисячі лікарів повинні мати хворих, яких потрібно лікувати від чуми чи від якогось іншого нещастя, а як ні, то лікарі помруть з голоду) [1, с. 196]. Автор не стільки розповідає про події того часу, як повчає читача. З новели ми дізнаємося про культурну ідентичність, поведінку соціальних груп з певною етикою ієрархічних відносин, оскільки йде мова про соціальну історію та історію виховання того часу. Щоб вдало це охарактеризувати, письменник показує рабство і підневільне становище своїх героїв. У новелі критикується «нетерплячість» собак. Берганса говорить про чорну (negra) собаку, що вона невдячна, жадібна, невірна своєму господареві, в домі якого навіть не заслуговує бути рабинєю. «Чорний» супроводжує купця в його справах, що це важливо в бізнесі, спить в передпокої, але не може бути частиною родини. Також собаку дивує економічне забезпечення людини. Зокрема, матеріальне становище дівчинки, жінки, чоловіка, достаток одних людей у порівнянні з іншими, значення маєтку, застосування влади і авторитету, система зв'язку між соціальними групами.

У новелі «Циганочка» (Gitanilla) викладено і систематизовано деталі життя і виховання у циганському середовищі. У цьому творі

М.Сервантес виділяє три аспекти виховного характеру: рівність у відмінностях, поєднання інтересів і принципів в педагогіці, афективність, що є основою педагогічного виховання циган [2]. Автор починає розповідь констатацією факту про відсутність чіткого розмежування між чоловіком і жінкою. За його словами, вони дуже схожі: «parece que los gitanos y gitanas...» (здається, що циган і циганка...) [1, с. 31], оскільки їх об'єднує походження, вчинки і призначення: «nacen de padres ladrones, críanse con ladrones, estudian para ladrones,... y la gana de hurtar y el hurtar no se quitan sino con la muerte» (народжуються від батьків злодіїв, виростають з злодіями, вчаться на злодіїв, бажання вкрати і крадіжки їх не покидають до смерті) [1, с. 31]. На початку новели письменник говорить про життєві труднощі циганської спільноти. Як ніхто інший, вони терплять примхи природи: жару, вітер і холод. Цьому народові не потрібні ані урядові структури, ані територія. Їх об'єднують культурні цінності і в цьому полягає основна відмінність від інших народів. Ось як це подано у творі: «Los ingenios de las gitanas van por otro norte que las demás gentes; siempre se adelantan a sus aos; no hay gitano necio, ni gitana lerda; que como el sustentar su vida consiste en ser agudos, astutos y embusteros, despabilan el ingenio a cada paso...» (Розумні циганки йдуть іншою дорогою, ніж всі інші люди, завжди випереджають свої роки; немає цигана дурного, ні циганки тупої; наше життя полягає в хитрощах, спритнощах, брехні, кмітливості на кожному кроці) [1, с. 43-44]. Ось як говорить героїня про своїх товаришок: «Ven estas muchachas mis compañeros, que están callando y parecen bobas? No hay muchacha de doce que no sepa lo que de veinte y cinco, porque tienen por maestros y preceptores al diablo..., que les enseña en una hora lo que habían de aprender en un año» (Бачиш цих дівчат, моїх товаришок, які мовчать, і здаються дурні? Немає дівчини дванадцяти років, щоб вона не знала те, що двадцятирічна, тому що вони мають вчителів і наставників до чорта, які їх навчають за годину те, що інші вчать за один рік) [1, с. 44].

М.Сервантес був людиною своєї епохи і показав жінок через призму переконань тодішнього соціального кодексу. Другим за важливістю аспектом у системі виховання є поєднання інтересів і принципів. У циганській спільноті вчаться завжди, ця школа постійно відкрита, гнучка, у ній немає дискримінації, там всі здобувають знання і навички. У розмовах набувається велика мудрість. Коли з'являється можливість ввести нову особу, навіть знатного роду, в циганську громаду, тоді розгортаються всі педагогічні методи, щоб передати їхню ідентичність. Тут укладається угода між учителем і учнем. Ось як говорить досвідчений циган до закоханого юнака: «... aquí te industriaremos de manera que salgas un águila en el oficio; (тут тебе навчимо так, що ти будеш орлом в своїй справі) [1, с. 74]. На що учень відповідає: « porque me parece que he de acertar a ser ladrón si antes no proceden muchas lecciones» (мені здається, що я не стану

добрим злодієм, якщо не засвою багато уроків) [1, с. 74]. Проте циган заперечує: «Це набувається: «...habéis de cursar dos años en nuestras escuelas» (впродовж двох років навчання в нашій школі) [1, с. 53], це програма діяльності і спільної праці: «somos gente que vivimos por nuestra industria y pico» (ми є люди, що живуть з власного промислу і все) [1, с. 72]. Далі: «Todo esto os he dicho, generoso mancebo, porque no ignoréis la vida a que habéis venido y el trado que habéis de profesar» (Все це я вам сказав, благородний учню, щоб ви не погорджували життям, до якого прийшли і поведінку, яку ви визнали) [1, с. 72]. Поважайте науку громади: «...tenemos muchas habilidades que feliz fin nos prometen» (ми маємо багато навиків, котрі нам приносять щасливий кінець) [1, с. 71].

Головною особою у вихованні дівчинки є стара циганка, бабуся, котра використовує багато технік впродовж її дитинства, поки дівчинка не стала найкращою танцівницею і не відчула себе циганкою. Праця в спільноті, пошук найкращого місця для роботи – це головні принципи циганської педагогіки. Особливі зусилля і старання вони використовують у танцях: «con una danza en que iban ocho gitanas, cuatro ancianas y cuatro muchachas, y un gitano, gran bailarín, que las guiaba» (вісім циганок іде в танець: чотири старих і чотири молодих циганки і веде їх циган, найкращий танцівник) [1, с. 32]. Сім'я в циганській культурі – це особлива інституція, де зароджуються моральні і релігійні принципи. Дівчиця повинна бути чесна, непідкупна, скромна, незаймана, що є основою циганської сім'ї. Непідкупність і чистота понад усе. Ось як молода циганка домовляється з поетом, щоб він для неї написав романси. Вона пропонує йому роботу: «...señor, que no me deje de dar los romances... que sean honestos» (сеньйор, дай мені романси, але пристойні) [1, с. 39] і далі мовить: «...y si quiere que se los pague, concertémonos por docenas, y docenas cantada, y docena pagada;...y más, que el romance que no saliere bueno y honesto, no ha de entrar en cuenta» (якщо хочеш, домовляємося за дванадцять, дванадцять заспівала і їх оплатила,...і якщо романси непристойні чи не гарні, не рахую їх) [1, с. 40].

У новелі М.Сервантес чітко виділяє повагу і покору до старших, які мають визнаний авторитет між людьми. У творі це – бабуся, яка керує внучкою у житті, слідкує за її мовою, кажучи: «...no hables más; que has hablado mucho» (не говори більше, ти вже сказала багато) [1, с. 49] і це стримує внучку. Щоб заговорити до юнака, дівчина просить: «Perdóneme, abuela, de que me tome licencia para responder a este tan enamorado señor. Responde lo que quires, nieta-respondió la vieja (Вибач мені, бабуся, дай мені дозвіл, щоб відповісти цьому сеньйорові закоханому. Відповідай йому, що хочеш, внучко, відповіла стара) [1, с. 52]. Кожного разу вставляє своє владне слово бабуся: «Nieta, acaba, que es tarde y hay mucho que hacer y más que decir» (Внучко, закінчуй, вже пізно і ще треба зробити більш, ніж говорити) [1, с. 63]. Коли юнак іншої крові

хоче одружитися з молодого циганкою, тоді старійшина громади говорить з ним про норми виховання, принципи, життєві цінності, такі як вірність, повага, дисципліна, покора старшим, обов'язковість, захист честі, співпраця з усіма членами родини. Третьою і не менш важливою рисою є афективність як основа педагогічного виховання циган. Афективність має особливе значення у формуванні особистості в циганському світі. Емоційність є тим фільтром, який полегшує виховання. Коли благородна особа, представник іншої культури, входить в їх спільноту, він повинен пройти непростий і невідомий шлях, щоб набути циганської ідентичності. Знайомиться з життям нової сім'ї, годиться з строгими нормами виховання і вчиться в «циганській школі» з першого дня. Як про це говорить сам юнак: «pues, de esta industria, en menos de un mes traje ms provecho a la compra que trajeron cuatro de los más estirados ladrones de ella» (не минув ще й місяць часу з тої науки, як я приніс більше доходу, ніж чотири високомірні їхні злодії) [1, с. 78], і далі: «la experiencia me ha mostrado adónde se extiende la poderosa fuerza de amor y las transformaciones que hace hacer a los que coge debajo de su jurisdicción y mando (досвід мені показав, де шириться сила любові, які переімени відбуваються з тими, котрих бере під свою владу і керування) [1, с. 84].

Висновок. У проаналізованих новелах Сервантес ще раз засвідчує свою літературну геніальність, а також змальовує світ, у якому він жив. Це був світ реальності та ілюзії. Важливим методом зображення центральної теми автор обирає урок. «Розмова собак» – це розповідь про те, що є цінним а що неартісним відповідно до різних вчинків, задумів головних героїв. У статті розглянуто важливий аспект виховання в минулому, яке тісно пов'язане з суспільством того часу і життям громадян, а також про виховання з морально-етичної точки зору. В обох новелах М. де Сервантес подає історію виховання і навчання молодого покоління, аналізуючи, що роблять «добрі батьки», як він називає вчителів, та як вони виховують і навчають молодих людей [2]. Новела М. Сервантеса «Циганочка» (Gitanilla) є цінним джерелом пізнання способу життя циганської етнічної групи. Це унікальна розвідка про соціологічний устрій циганської спільноти та історія кодексу основних принципів виховання.

Для письменника писати про цей етнос означало ввести в літературу циганську культуру і виховання, які замовчувалися історією, зчаста засуджувалися людьми та суспільством.

Література

1. M. de Cervantes Saavedra *Novelas ejemplares* Editorial «Progreso Moscú, 1976.
2. Carmen Labrador Herraiz, Ángela del Valle López:» Cervantes Y La Educación.» Unas notas en «Las Novelas ejemplares» Електронний ресурс [форма доступу: Papeles Salamantinas de Educación, №6, 2006 p. 27-50].

3. Diccionario Espanol-Ruso Editorial «Russki yasik» 1988.
4. <https://www.wiki.uk-ua.nina.az> Серпень 04, 2021 Електронний ресурс
5. José Luisdelos Reyes Leoz Електронний ресурс [форма доступу: es-academic.comhttps:// es-academic.com>eswiki]
6. La «Doctrina Cristiana» de San Juan de Avila (Contribución al estudio de su doctrina catequética). Pamplona, Eunsa, 1977. Epistolario. Електронний ресурс.
7. Los colegios de doctrimos o de mmos de la docnoma cmstiana. Muevos datos y fuentes documentales para su estudiofelix samtolaria sierra Universidad de Barcelona Hispania Vol 56, Núm. 192 (1996).
8. Sobre este tema puede consultarse Steven Hutchinson: La valoración de seres humanos en las Novelas Ejemplares de Cervantes en A. López Martínez (ed.) (1995): A Ricardo Gullón: sus discípulos, ALDEEU, Erie, Pennsylvania, pp. 115-120.

MORAL AND AESTHETIC ASPECTS IN THE NOVELISTIC OF MIGEL DE CERVANTES

H. Ya. Pohlod

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University;
57 Shevchenko Str., Ivano-Frankivsk, 76025*

The article is devoted to the analysis of M. de Cervantes' selected short stories as a source of historical education. The writer introduces mass aspects of education in the past, which are closely related to the universal life of society and its citizens. In the short stories "La gitanilla" and "Coloquio de los perros" ("The Gypsy Girl" and "The Dog's Conversation") from "Las Novelas Ejemplares" scenes of education are described according to ethical issues of that time. M. de Cervantes explains ten aspects of education in the past, especially connecting it with the social and universal life of citizens. In this context, "La gitanilla" and "Coloquio de los perros" ("The Gypsy Girl" and "The Dog's Conversation") from "Las Novelas Ejemplares" ("Selected Novels") include vivid description of the characters and their features. In both novels, many important educational scenes are presented from an ethical point of view.

After the solemn celebration of the 400 th anniversary (2016) of the first part publication of the great literary work of world significance "El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha" ("The genius Hidalgo Don Quijote of la Mancha"), it is necessary to mention publication of "Las Novelas Ejemplares" ("Selected Novels ") from 1609. This work shows the value of literature as an important source of studying some aspects of education in the past, as well as the source of better history knowledge.

The mission of the school at that time was education and upbringing of boys and girls. The school of Christian doctrine "el Colegio de los niños de la Doctrina y el Campaña de Jesús" had the leading position. The first school of this type was organized in 1542 in the city of Valladolid. Humanist poet Luis Vives and the religious figure Juan from the town of Avili were first people to establish such schools.

In those days, child begging was widespread in Spain, which led to crime. Poor people died on the streets from hunger and diseases and this caused considerable fear. The purpose of the school was to gather poor orphan children aged 5-12 and teach them Christianity, shape their behavior, teach them to read, write, count, teach catechism as well as manual labor in order to support themselves economically, to prepare them for entry into art workshops in order to earn for a living and have a decent job in the future.

According to Jose Luis de los Reyes Leos [3] "el Colegio de los niños de la Doctrina", the correctional school for delinquents has become professional. The duties of the children of such a school included singing in the streets and squares in continuation of the holiday, singing in churches, and also attending funerals.

Keywords: *selected short stories, education, values, ethics.*